

Miskolc-Avas-szálló

2006. július 24. és augusztus 10. között próbafeltárást végeztünk Miskolcon, az Avas-szálló udvarában. A próbafeltárás során tisztáztuk az udvar középkori rétegsorát.

Pusztai Tamás

Miskolc-Diósgyőr; Bartók-köz–János u. sarok

Lakossági bejelentés nyomán találtuk meg a vár ún. legkülső kerítésének egy szakaszát a Tapolcarét utca 23. szám alatti kertben, majd követtük 65 m hosszúságban, 3 helyen ráásva a János utcáig. A jó állapotban lévő falat –50–70 cm mélységben tártuk fel. Az előkerült leletanyag késő középkori. A próbafeltárássra 2006. október és november folyamán került sor.

Lovász Emese

Miskolc-Diósgyőr; Várárok

A vár díszkivilágításához szükséges földmunka indokolta a próbafeltárást, melynek során a vízesárok ellenfalára ástunk rá az eddig nem kutatott részeket. Az É-i oldalon megállapítottuk, hogy ezen a szakaszon kettős fallal kell számolnunk. A próbafeltárássra 2006. októberben került sor.

Lovász Emese

Miskolc-Diósgyőr; Várfürdő

Az 1950-es években lebontott fürdőépület alapjainak kutatásakor rekonstruáltuk az épület alaprajzát, valamint megállapítottuk, hogy egy korábbi építmény maradványai is fellelhetők az ÉNy-i sarok alatt. Az előkerült leletanyag 16–18. századi kerámia, illetve néhány bronzkori edény-töredék. A próbafeltárássra 2006. október és november folyamán került sor.

Lovász Emese

Miskolc-Hősök tere

2006. május 25. és június 7. között próbafeltárást végeztünk Miskolcon, a Hősök-terén, melygarázs építéséhez kapcsolódóan. A feltáráson nem kerültek elő a Hősök-tere É-i szélénél korábban már általunk is megfigyelt temető sírjai. A temető idáig már nem terjedt ki. A területen csupán korai újkori kerámiával megtöltött gödrök, és újkori épületalapozások voltak megfigyelhetők.

Pusztai Tamás

Miskolc-Rozmaring-köz

2006. szeptember és október hónapokban próbafeltárást végeztünk Miskolc belvárosában, a Rozmaring-közben. A feltárás során a középkori telkeken az egykori lakóépületek mögötti szakaszt vizsgáltuk (a lakóépületek fölött ma is lakóházak állnak). Itt 15–16. századi, felszíni gazdasági épületeket, valamint újkori, faszervezetes lakóépületeket találtunk. A feltáráson előkerült egy, a 2. világháború alatt elrejtett „kincslelet”.

Pusztai Tamás

Miskolc-Alsó-Hámor; Herman Ottó-barlang

A Herman Ottó-barlang revíziója kapcsán 2005. december 3-án sikeres üledékminta-vételezést végeztünk a Csarnok hátsó részében (B2 barlangrész 1. sz. sziklafülke). Az üledékmintákból kinyert faunát Kordos László pleisztocén korúnak határozta meg, ezért az érintett területen 2006. március 27. és 31. között próbafeltárást, majd szeptember 13. és október 3. között régészeti-öslénytani ásatást végeztünk. Az ásatások alatt a Kadić-féle 5. rétegből nagy mennyiségben gyűjtöttünk jégkori faunamaradványokat és előkerült 5 db pattintott kő is. Ezek között van 1 db tompított hátú törpe penge, mely a felső paleolitikus gravetti kultúra tipikus eszköze. Azonosítani tudtuk továbbá a Kadić Ottokár 1915. évi ásatásán dokumentált rétegek közül a pleisztocén korú 4. és 6., valamint a holocén korú 9. és 10. rétegeket is.

Szolyák Péter, Ringer Árpád

Miskolc-Déryné utca

A Miskolc belvárosához tartozó, ideiglenes műemléki védettséget élvező területen burkolat és közműcsere miatt nyílt lehetőségünk a Déryné utca D-i végében, a várhatóan erősen bolygatott részen rövid megelőző feltárás lefolytatására 2006. március 23–28. között. Az utca vonalára nagyjából merőlegesen húzott, átlag 1 m széles kutatóárokban vizsgáltuk a rétegsorokat.

Az utca Ny-i oldalán elhelyezkedő színház épületének alapozása mintegy 50 cm-rel ugrik ki a fal síkjából. Ez előtt 50–55 cm-es szélességben egy kavicsos, sötétbarna réteget azonosítottunk, mely a Szinva-patak hordalékának szétterülésével jöhetett létre. A közművek által erősen bolygatott feltöltődésben csupán a színház K-i falától mért 420–450 cm közötti szakaszon sikerült bolygatatlan rétegeket megfigyelni. Ez megegyezik a fentebb leírt, kavicsos, sötétbarna hordalékos réteggel. Közvetlenül az épület fala előtt a város 19. századi téglából épített csatornahálózatának maradványait azonosítottuk be.

Az utca K-i oldalán elhelyezkedő antikvárium falának közelében szintén közművek nehezítették a kutatást. Az antikvárium falától mért 420–500 cm-ek között sikerült bolygatatlan rétegsorokat dokumentálnunk. A rétegsor anyaga lényegében homogén, csupán színében váltakozó hordalékrétegek képviselik a változatosságot. Kavicsos, sötétbarna, tömör valamint fekete, iszapos, kevesebb kavicsot tartalmazó rétegek váltogatják egymást.

A leletanyagot kora újkori és újkori kerámiatöredékek, valamint pár darab vasszeg, ill. egy patkó töredéke alkotják.

Gál-Mlakár Viktor

Miskolc-Görömböly, Kis-Föld

2006. május 24-én Miskolc-Görömböly, Kis-Föld területén Szolyák Péter bejelentése alapján terepbejárást végeztünk, melynek során egy kb. 300x150 m-es, ÉK–DNy-i irányban elnyúlt területen pattintott kőeszközöket, szilánkokat és magköveket gyűjtöttünk. A leletek valószínűleg felső-paleolit korúak.

Szolyák Péter, Pusztai Tamás

Nagyrozsó-vágy-Sasó-homok Észak, Dél, Északkelet, Kelet

2006. április 12-én helyszíni szemlét végeztünk a cigándi árvízi tározó K-i gátjának környezetében. A szemle célja volt, hogy meghatározza azokat a régészeti lelőhelyeket Nagyrozsó-vágy-Sasó-homokon, amelyeket ugyan nem érintenek a tervezett beruházások, de azok közelében helyezkednek el. A szemle során négy helyszínen gyűjtöttünk felszíni leletanyagot. Nagyrozsó-vágy-Sasó-homok Északon ritkásabb intenzitású őskori (bronzkori) területet azonosítottunk. Nagyrozsó-vágy-Sasó-homok Délen intenzívebb őskori (bronzkori) leletsűrűsödést tapasztaltunk. Nagyrozsó-vágy-Sasó-homok Északkeleten viszonylag sűrű leletintenzitású őskori telep É-i részét azonosítottuk. A Sasó-homoktól K-re, már Kisrozsó-vágy közigazgatási határában, Kisrozsó-vágy-Sáros tanya Keleten ritkás leletintenzitású őskori (bronzkori) lelőhelyfoltot regisztráltunk.

A szemle után valószínűsíthetjük, hogy a Nagyrozsó-vágy-Sasó-homok ÉÉNy–DDK-i hosszú dombsora egy összefüggő lelőhely lehet, amelyet vízenyős mélyedések szabdalnak több részletre. Ennek részleteit találtuk meg a fenti lelőhelyeken.

Révész László, Szőrényi Gábor András, Wolf Mária

Nagyrozsó-vágy-Pap-domb

A lelőhely évtizedek óta ismert a régészettudomány számára: 1972 őszén Hellebrandt Magdolna, a Herman Ottó Múzeum régésze egy bejelentést követően leletmentő-hitelesítő ásatást kezdett a Pap-dombon, melynek során a Füzesabony-kultúra településének nyomaira bukkant. A leletmentés előzménye az volt, hogy 1971-ben talajjavító munkálatokat végeztek a község határában, megbolygatva és részint el is pusztítva egy bronzkori települést. A bejelentők által átadott és a feltárás során napvilágra került leletek sejtetni engedték, hogy jelentős régészeti lelőhelyről van szó. Az innen származó bronz kincslelet tárgyai között fellelhető gazdagon díszített, nagymé-

retű csüngő ritka példány a Kárpát-medence hasonló korú településeinek és temetőinek anyagában. A település kerámiáinak vizsgálata pedig arra a megfigyelésre vezetett, hogy a középső bronzkor Füzesabony-kultúrájának késői időszakából származó jellegzetes, ám eddig csak nyomokban előforduló emléanyagával van dolgunk (bodrogszerdahelyi fázis).

A cigándi víztározó építését megelőzően lehetőségünk nyílt arra, hogy eddigi megfigyeléseinket pontosítsuk és egy nagy felületre kiterjedő feltárással napvilágra kerülhessenek a kultúra településmaradványai, mindennapi életének tárgyai. Az ásatás eredményességét segítette az a tény is, hogy más korszak, más kultúra népsége elkerülte ezt a területet, amely meglehetősen ritka jelenség a régészeti feltárások gyakorlatában.

A három ásatási szezonban, 2005–2007. között zajló, 3, 9 hektáros terület feltárása során rendkívül nagy mennyiségű, gazdag leletanyag birtokába jutottunk. Jóllehet az egykori telepet nagyrészt elpusztították, földjét a mocsaras részek feltöltésére elhordták, azonban mindezek ellenére sikerült 7 sírt megmentenünk és 317 objektumot kiásnunk, valamint 7 kutatóárokkal átvágnunk a telepet övező patakmedret. Az ezekből kikerült házi kerámia mellett megtaláljuk a kultúra jellegzetes díszedényeit is.

A lelőhely különlegességét adja többek között egy feltárt kút is, amelynek faszervezete a mocsaras környezetnek köszönhetően viszonylagos épségben megmaradt. A kútból nagyszámú, összetört edény is előkerült, amelyek egyedi formával és mintakincssel rendelkeznek. A korszok között számos olyan is megtalálható, amelyek a kultúra késői, bodrogszerdahelyi fázisának jellegzetes vonásait hordozzák.

Bronzöntésre, fémmegmunkálásra utaló leletek is napvilágra kerültek. A már fent említett kincslelet mellett számos öntőforma és néhány apróbb lelet (ár, tű, spirálgöngy) került a birtokunkba. A bronztárgyak mellett a lelőhelyen szórványként egyetlen aranytárgyat, egy hajkarikát is találtunk.

Az ásatás végeztével megállapíthatjuk – jóllehet még csak részeredményeink vannak –, hogy Magyarországon elsőként sikerült feltárni a Füzesabony-kultúra bodrogszerdahelyi fázisának települését, amely egyedülálló kerámia- és fémanyagot szolgáltat mind mennyiségében, mind különlegességében.

Koós Judit

Onga-Teknő-lapos

2006 késő nyarán végeztünk megelőző feltárást Onga-Teknő-lapos határában. A lelőhely rendkívül intenzív pusztulása miatt a 163 régészeti jelenségből nagyon kevés tartalmazott datálható értékű kerámiát, azonban az objektumok jellegéből valamint a felszín áttekintésével egy komplett császárkori település részletét tártuk fel. A település kútjából egy szépen kidolgozott kétoldali csontfésű került elő, melynek párját egy földbe mélyített műhely-jellegű épületben találtuk meg. A lelőhely középső részén földbe mélyített, tűzhely nélküli, 2–4 cölöpös házak és egy nagy, négyszögletes karám és egy hozzá tartozó, hosszan elnyúló, párhuzamos cölöplyuk-sor figyelhető meg.

A településről hiányoznak a klasszikus szarmata jellegzetességek, hasonló házakat a szomszédos germán népek hagyatékából ismerünk.

Selján Éva, Veres János

Ónod-Vár

2006. április 10. és június 17. között folytatódott a vár helyreállítását megelőző kutatás. A belső vár DK-i sarokhelyiségében tovább folytatódott a késő középkori (15. századi) rétegek bontása, ahonnan középkori kályhacsempék apró töredékei kerültek elő. Sor került a K-i oldalon és az udvar közepén elhelyezkedő kút körzetében a 18–19. századi réteg bontására. Ennek folyamán megállapították az egykori udvari barokk járósíntet. Feltárták a vár kútját, amelyet a 19. század elején megújítottak, ekkor a szárazon rakott kőfalat téglafallal magasztították meg. Megtalálták a kőfalban másodlagosan felhasznált, 16. század közepére datálható reneszánsz loggia keretköveit, amiket kiemeltek és a DK-i zárható bástyában helyeztek el. A kút betöltése a 19. századi üvegek,

kályhacsempék mellett 2 db I. Ferdinánd-kori dénárt is tartalmazott. A kúttól ÉK-re egy É–D-i irányú, 40 cm széles falazat került elő. Anyaga és a hozzá futó rétegek alapján 16. századi, funkciója egyelőre ismeretlen. Kis felületen vizsgálták az udvar 16–17. századi rétegeit is, de a helyreállítás mélyebb rétegeket nem érintett, a kutatást a 17. századi szint alatt mintegy 20 cm-rel abbahagyták. Feltárássra került a belső vár É-i pincéje, amit a 2. helyiségtől beugró pillérek és téglaküszöb választ el. A 2. és 3. helyiségeket a visszabontott reneszánsz dongaboltozat elé húzott téglaboltozattal javították ki. A 2. helyiségben két teraszó járószint volt elkülöníthető, melyet cölöplyukak törtek át.

Az alsó járószint a 16–17. században, míg a felső a 19. században volt használatban. Az épület közepe táján szellőző nyílt az udvarra. A 4. helyiség reneszánsz boltozatát a késő barokkban nem építették újjá. Az É-i falán ajtónyílás van, ami a 19. századi pincébe vezetett. Az É-i szárnytól É-ra az ágyúdombra É-i irányból felvezető kései téglalépcső maradványait találták meg. Az É-i szárny és az ÉNy-i bástya között nyitott kutatóárokban előkerült egy köfalmaradvány és az ehhez kapcsolódó késő barokk téglapadló valamint két téglapillér. A barokk szint alatt 15–16. századi leletek kerültek elő, ezért a bástya előterében a 19. század elején újjáépítést megelőzően feltehetően szintsüllyesztést hajtottak végre.

Ásatásvezető: Tomka Gábor

Pácín-Alharaszt

Befejeztük a cigándi árvízi tározó kivitelezéséhez kapcsolódó Pácín-Alharaszt lelőhely feltárását. A feltárássra 2006. április és június között nyílt alkalom. 4,79 ha területen 1687 régészeti objektumot tártunk fel, bronzkori település és urnás hamvasztásos temető, késő bronzkori, kora vaskori csontvázas temetőt, kelta kori települést és Árpád-kori prédiális jellegű települést találtunk.

Elkészítettük a lelőhely talajtani vizsgálatát, a geodéziai felméréssel pedig térinformatikai és környezetrekonstrukciós elemzéseket végeztünk.

Szörényi Gábor András, Ringer István, Wolf Mária

Regéc-Vár

A kutatást 2006. augusztus 7. és 2006. augusztus 25. között négy helyszínen végezték.

A K-i szárnyban megtisztították a 12. helyiséget, ami egyidős a mellette lévő 11. és 200. helyiségekkel. A 12. helyiség az épületegyüttes középső eleme. A helyiség É-i végén, a Felsővár D-i falától mért 2 m-re 85 cm vastag kőfalra bukkantak. Lelet nem került elő belőle. A 12. számú térnek az omladékból elenyésző mennyiségű, 17. századi kerámia, az alatta lévő pusztulási rétegből nagy mennyiségű kályhacsempe került elő. Alapvetően két típust lehetett elkülöníteni: kék-fehér mázas habán csempe ornamentikus elemekkel díszítve illetve zöldmázas felületén egymásba fonódó szalagos díszítésű kályhacsempét. Sok 17. század végi használati és díszkerámia (tálak, korsók, habán diszedények darabja) anyag, fémleletek (sok szeg, több puskagolyó, vasgolyó, egy bárd, egy övcsat) valamint néhány faragott kő került elő. Említést érdemel még három pipa.

A Ny-i szárnyban megtisztították a vár egyik konyhájának helyét adó 15. helyiséget, feltárták a kemencéjét. A 28. helyiséget sok téglát tartalmazó omladék fedte, amiből csekély mennyiségű 17. századi használati kerámia és néhány hasonló korú kályhacsempe-töredék került elő. A DK-i sarkához utólag egy pince épült hozzá. A pince K-i falához szintén utólag épült a 27. helyiség, ami talán az 1678-as inventáriumban említett szakácsok házával lehet azonos. Ennek betöltéséből minimális mennyiségű 17. századi kerámia és néhány habán (zöld mázas) kályhacsempe-darab került elő. A 30. helyiség csekély maradványait is sikerült azonosítani. A humuszrétegből elenyésző mennyiségű kora újkori kerámia és néhány kályhacsempe-töredék került elő. A 31. helyiség egy, a nagy pince bejáratához vezető folyosónak bizonyult. A folyosó járószintje földes, az azt fedő omladékból két kályhacsempe- és egy kályhaszem-töredék került elő. A 31. helyiséggel D felől szomszédos helyiségnek az É-i felét takarították ki. A szoba funkciója egyelőre ismeretlen. 17. századi kerámia és kályhacsempe, néhány ablakszem-töredék, egy puskagolyó és két késpenge került elő. Két kutatóárkot (14. és 15. árok) húztak a Ny-i épületszárnyban. A 14. árokban jól elkülöníthető rétegsorok húzódtak. A durva, habarcsos terítés közvetlenül a felső, 17. századi leleteket tartalmazó,

jellegzetes, hamus rétegsor után következett. A habarcsos terítésből mázas és mázatlan 16. századi kerámiát, ez alól pedig 15. századi leletanyagot gyűjtöttek. A 15. számú kutatóárokban egy szürke színű, habarcsos-köves réteg került elő, amely igen sok, vörös anyagú, mázatlan 15. századi kerámiát tartalmazott. A faltól D-re köves, habarcsos feltöltési rétegek sorakoztak, melyekből az előzőeknél durvább, vastagabb falú, de jellegtelen, 14. század végi kerámia is előkerült. Folytatódott a Középső vár udvarának letisztítása. A 29., 33. és 34. területken az udvart csupán vékony, köves humuszréteg fedte, amiből elenyésző mennyiségű kora újkori kerámia került elő. Két újabb helyiséget is sikerült azonosítani: 37. helyiség illetve a szárny ma is álló boltozat teréhez vezető – egyelőre szám nélküli – folyosó ajtaját. Folytatódott a 32. terület megtisztítása is, amiben döntően 17. századi, habán kályhacsempék valamint néhány apróbb kőfaragvány került elő. Tereprendezés folyt az ÉNy-i falszorosban, amely érintette a 23. területet, itt kora újkori kerámia, illetve több üveg- és fémolvadék valamint a 36. helyiséget, ahonnan kevés kora újkori leletanyag került elő.

Ásatásvezető: Simon Zoltán (ÁMRK)

Ricse-Vízmű Észak

2006. március 30-án Ricse, Semjén, Kiszrovágy és Nagyrovágy közötti szennyvízcsatornázás előkészítésével kapcsolatos örökségvédelmi hatástanulmányhoz végeztünk helyszíni szemlét. Ricse É-i oldalán, a vízmű dombján lévő tanya körül szórvány őskori kerámia került elő. A lelőhely ritkás leletintenzitású, pontszerűen lett meghatározva.

Szörényi Gábor András

Semjén-Gyümölcs-dűlő

2006. szeptember és november hónapokban helyszíni szemlét végeztem Semjén külterületén, a településtől É-ra, 1000 m-re található Gyümölcs-dűlő és Czákó-fészek-dűlő területén. Az É–D-i irányú dombvonulatokon, szántott felszínen 800x300 m-es kiterjedésű területen, kis felszíni leletsűrűséget mutató, őskori kerámia- és tapasztástöredékeket találtam.

Pusztai Tamás

Semjén-Magas-homok Észak

2006. március 30-án Ricse, Semjén, Kiszrovágy és Nagyrovágy közötti szennyvízcsatornázás előkészítésével kapcsolatos örökségvédelmi hatástanulmányhoz végeztük a helyszíni szemlét. Semjén közigazgatási határán a Magas-homok É-i részén lévő víztorony mellett szórvány Árpád-kori leleteket találtunk. A lelőhely ritkás leletintenzitású, pontszerűen lett meghatározva.

Szörényi Gábor András

Szendrő-Felsővár

2006. július 31. és 2007. augusztus 10. között Szendrő város Önkormányzatának kezdeményezésére folytatódott a Felsővár 2001-ben abbamaradt kutatása. A DK-i bástya megfelelő minőségű újrakonzerválása mellett a megbolygatott D-i bástya részleges helyreállítását is célul tűzte ki. A feltárás során kiderült, hogy a 2001-ben a D4 szelvényben megfigyelt fal a D-i bástya korai periódusának Ny-i homlokfala. Feltárára került a homlokfal és a Ny-i szárnyfal csatlakozásának pontja, valamint meghatározták a két homlokfal találkozásának helyét is. A fal külső oldalához különféle eredetű feltöltési rétegeket töltöttek. A Ny-i homlokfalhoz hozzáépítettek egy feltehetően merevítő funkciójú falat, melynek falkoronája a korabeli járószint alatt maradt. A D3 szelvényben, a 2001-ben megfigyelt fal szintén merevítő funkciójú lehetett, ami egykorú a bástya átépítésével. Meghatározták a második periódusnak a Sáros- és Új-bástya közötti kötőgátnak a helyét és irányát, valamint a kötőgát és a D-i bástya második periódusának K-i szárnyfalának csatlakozási pontját. A feltárt szakaszon a szárnyfalba fa gerendavázat építettek. Csekély mennyiségű 17. századi leletanyag került elő.

Ásatásvezető: Tomka Gábor

Szentistván-Mádi-rét, MOL-24. lh.

2006 nyarán a MOL-termék-távvezeték nyomvonalán végzett megelőző feltárás során Szentistván-Mádi-rét lelőhelyen (MOL-24. lh), mintegy 140 m hosszan és 10 m-es szélességben lehumusztolt felszínen 43 objektumot tártunk fel. Egy magányos rézkori többszörös temetkezés, 17 császárkori sír, valamint 4 Árpád-kori sír képezi a feltárt 43 objektum nagyobbik részét. A temetkezéseken kívül késő bronzkori és császárkori tárológödrök kerültek elő. A rézkori többszörös temetkezés a tiszapolgári és bodrogkeresztúri kultúra átmeneti fázisára tehető, 4 edénymellékletet és egy kőeszköz-készletet tartalmazott, melyet feltehetően egy borszütyőben helyeztek a sírba. A császárkori sírok között kiemelkedő jelentőségű az a gyermeksír, melyben a halottat egy arany torkquezzel temetkeztek el, mely a temetőt az első szarmata aranyhorizont idejére datálja. Az Árpád-kori sírokból „S” végű hajkarikák és egy sodrott ezüstgyűrű került napvilágra.

Selján Éva, Veres János

Szikszó-Főtér

2006. március és április hónapokban próbafeltárást végeztünk Szikszó Fő tér területén. A feltárás során megtaláltuk a templomot körítő 16. század végi árok 19. században betemetett szakaszait. Az árok szélessége 17–19 m, mélysége 5 m volt. Az árok betöltésében, a település központjában bekövetkezett tűz eredményeképp létrejött, vastag, vörös égett agyagtapasztás betöltést, valamint nagy mennyiségű kályhacsempe-töredéket és háztartási kerámiatöredéket találtunk. Az 1–2. szelvényt azokon a területeken nyitottuk, ahol az árkot átszelő hidak láthatóak az 1868-as térképen. Hidak cölöpszerkezetének maradványai azonban nem kerültek elő.

Pusztai Tamás

Tapolca-Bencés apátság

2006. április 21. és július 14. között tovább folytattuk a 2004 telén megtalált tapolcai bencés apátság régészeti kutatásait. A kutatás a Ny-i és D-i kolostorszárnyat érintette. Előkerült a Ny-i kolostorszárny Árpád-kori folyosója, valamint e fölött egy késő középkori megújítás és egy 1531-es pusztulási réteg, benne egy éremkincs lelet. A D-i kolostorszárny DNy-i sarkában feltártunk egy 16. századi helyiséget, melyet a kerengőfolyosóról fűtöttek. E helyiség bontása során a korábbi periódusok még érintetlenek maradtak.

Pusztai Tamás

Tornyosnémeti-A régi 3-as út és a Szartos-patak közötti terület

Tornyosnémeti település belterületén lakóterület kialakítását tervezik, a településen átmenő egykori 3-as út Ny-i és K-i oldalán. E területek régészeti terepbejárása során 2006 májusában a régi 3-as út és a Szartos-patak közötti területen, a patak (Hernád-ártér) magaspartján, szántóföldön, újkőkori valamint Árpád-kori kerámiatöredékek jelölte régészeti lelőhelyet találtunk. A felszíni leletanyag igen nagy mennyiségben került elő. A lelőhely hossza 500 m.

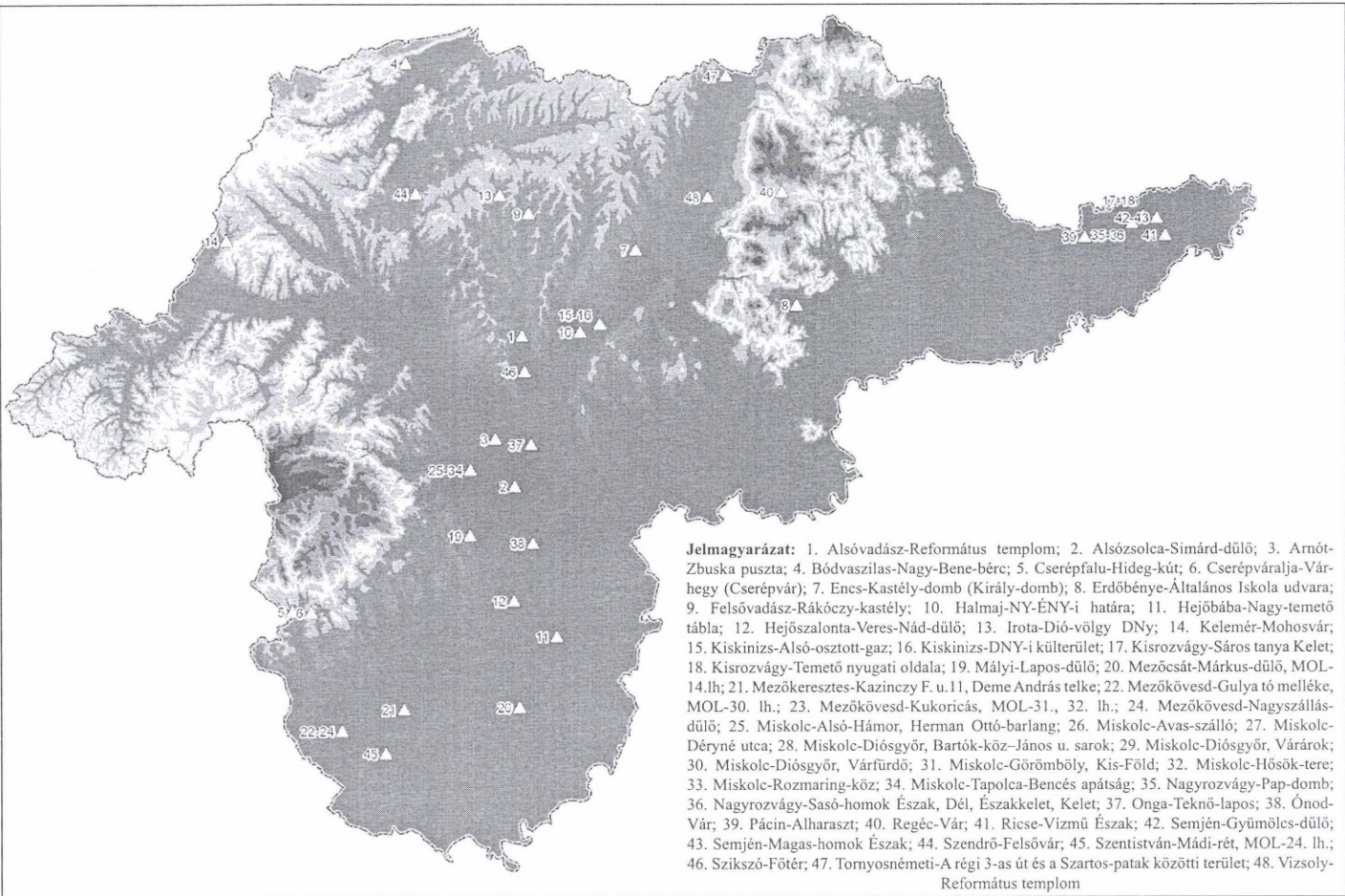
A 3-as út Ny-i oldala a kutatás időpontjában fedett volt (tsz-telephely). A régészeti lelőhely feltehetően e területeken is tovább folytatódik, de a terület fedettsége nem adott módot arra, hogy a régészeti lelőhely kiterjedését az úttól Ny-ra lehatároljuk.

Pusztai Tamás

Vízoly-Református templom

Távközlési kábel kiváltásához munkagödrt ástak munkások a műemlék templom körítőfalán belül, a templomtól Ny-ra. Szórvány embercsontokra, majd pedig egy eredeti helyzetben fekvő csontváz bal oldalára bukkantak, amit fülkeszerűen kissé kibontottak. A területen a múzeum munkatársai 2006. január 16-án helyszíni szemlét végeztek. A munkagödör a sírt nem érinti (csak a kibontott fülke), ezért azt dokumentálás után visszatettük. A temetkezéshez tartozó betöltésben kevés Árpád-kori és késő középkori cseréptöredéket gyűjtöttünk. A csontváz a körítőfal tövében a középkori templom körüli temető szélét jelölheti, a késő középkorra keltezhetjük.

Szörényi Gábor András

I. térkép. Régészeti kutatások 2006-ban
(A térképet készítette: Szobák Péter, Hajdú Melinda)

Alsózsolca-Simárd Nyugat

2007. július 26-án Alsózsolca határában az ongai csavargyár irányába csatornázási munkálatok előzményeként terepbejárást végeztünk. A bejárás során érintettük a Simárd nevű területet is, ami a levéltári forrásokban faluként szerepel. A területen középkori anyagot nem, viszont rézkori és bronzkori cserepeket gyűjtöttünk. Ez a terület a Bársonyos-patak egyik teraszszintjének sorozatába tartozik, aminek egyik részén, a simárdi területtől É-ra megközelítőleg 300 m-re az Onga és Felsőzsolca határán elhelyezkedő Bene-Halma középső neolitikus települést ismerjük.

Lengyel György

Arka-Bán-hegy

2007. július 4-én az Arka és Korlát környéki kő-nyersanyag források kutatása közben tettünk terepszemlélt a területen, mely során több pattintott kődarabot – köztük egy gondosan megmunkált fejlett szelletei levélhegy helyi hidrokarbitból készült töredékét – találtunk. A pattintott kővek alapján, a területen nyersanyagforrás lehet, melyet a felső paleolitikumtól kezdve a bronzkorig használtak. A pattintható nyersanyag természetes kibúvásának ma nyoma nem látható. A területet gyümölcsös fedi.

Lengyel György, Szolyák Péter

Ároktő-Pélypuszta 1., 2., 3.

2007. július 11-én Ároktő-Igrici-Mezőcsát-Tiszabábolna-Tiszadorogma-Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani. Ároktő határában a levéltári forrásokból már ismert Pély falu helyét sikerült megtalálni (Pélypuszta 1.) késő középkori és kora újkori leletekkel, valamint ettől Ny-ra Árpád-kori kerámatípusok kerültek elő (Pélypuszta 2.). Ároktő legkülső határában, szintén a Pélypuszta területen (Pélypuszta 3.) késő bronzkori és császárkori leletek kerültek elő együtt.

Lengyel György

Bodrogkeresztúr-Izraelita templom

2007. március 5-én a bodrogkeresztúri izraelita temető környékén, a Dereszla-tetőn, kirándulás közben középső bronzkori edénytöredékekre lettem figyelmes, melyek a frissen szántott szőlőközökből kerültek elő. A lelőhely nagyon intenzív, sok kerámia, pattintott kő és folyami kagyló is hever a felszínen. A telep kiterjedése bizonytalan, de jó okunk van feltételezni, hogy több ezer négyzetméteres is lehet – vagyis az egész Dereszla-tetőt fedi. Mivel magaslati Hatvani teleppel van dolgunk, komoly esély van rá, hogy a telep erődített is lehet, de ennek nyomai a felszínen nem láthatóak.

Makoldi Miklós Zsombor

Bükkábrány-Köküti-dűlő, II. Lh.

A Herman Ottó Múzeum munkatársai 2007 őszén kezdték meg a Bükkábrány-II. lelőhely (Köküti-dűlő) megelőző feltárását. A munka során a középső neolitikum korai időszakába tartozó településrészlet került napvilágra. A leletanyag jellege arra utal, hogy a település az Alföldi Vonaldiszes Kerámia kultúrájának legkorábbi, kialakuló fázisába tartozik, ezt erősíti meg az a geometrikus díszítésű agyagtábla, valamint egy sematizált kentaur-figura, melyeknek párhuzama a Mezőkövesd-Mocsolyás AVK-I. fázisú településéről ismert (Koós Judit feltárása).

Selján Éva, Veres János

Cigánd-Anyagnyerőhelyek

A cigándi tározó építése kapcsán helyszíni szemlét tartottunk az anyagnyerőhelyek közelében, ahol egy igen markáns domb fekszik, amely bár gyepel fedett volt, mégis viszonylag jelentős számú Árpád-kori és késő középkori lelet utalt egy középkori faluhelyre – ezt a topográfiai helynév-adatok alapján Bodóháza faluval azonosíthatjuk. A helyszíni szemlére 2007 tavaszán került sor.

Ringer István, Szörényi Gábor András

Cigánd-Diós-dűlő

A cigándi tározó vezérárkának nyomvonalán, a korábbi szemlék során fedett, Cigánd-Diós-dűlőben egy, a környezetéből 1–1,5 m magas dombon intenzív császárkori és őskori lelőhelyet találtunk. A homokdombon viszonylag nagyszámú felszíni leletet gyűjtöttünk. A domb központi részét azonban egy nagyobb területen korábbi homokbányászások elpusztították. A homokbánya megmaradt pillérein és a falának metszetén több gödör beásásának profilja is látszott. A lelőhely a Cigánd-Diós elnevezést kapta. A helyszíni szemlére 2007 tavaszán került sor.

Ringer István, Szörényi Gábor András

Cigánd-Tekeres

A cigándi árvíztározó építése kapcsán helyszíni szemlét végeztünk a tervezett anyagnyerőhelyek környezetében is, ahol a Tekeres-dűlőben egy keskeny, de hosszan elnyúló homokháton nagy leletsűrűségben neolitik és bronzkori felszíni leleteket gyűjtöttünk, köztük egy ép orsógombot is találtunk. A lelőhely részben Nagyrozvágy, részben Cigánd közigazgatásába tartozik. A helyszíni szemlére 2007 tavaszán került sor.

Ringer István, Szörényi Gábor András

Cserépváralfa-Vár-hegy (Cserépvár)

Geodéziai felmérés. 2007. év elején felmértük a teljes Vár-hegyet. A mikrodomborzati felmérés során összesen 1186 mért pontot vettünk fel. A terepen jelenleg található mikrodomborzati elemek részletes felmérésével és térinformatikai kiértékelésével az egykori építészeti szerkezetek erodált maradványait értelmeztük, melyeket egy elsődleges alaprajzhoz felhasználhatunk. A várfelmérésben Gyói Zsombor, Kurucz Ádám és dr. Gyói Gabriella vettek részt.

2007. augusztus és október hónapokban tovább folytattuk a vár feltárását is. A 2006-ban megtalált és pincének vélt mélyedésről kiderült, hogy egy agyaggal kitapasztott ciszterna legalja. A felső részét és a belsővár központi területeit a 18–19. századi kőbányászások teljesen elpusztították, így abban a sajátos helyzetben van a vár, hogy jelentős magasságú kettős külső falrendszere van, de teljesen hiányzik a belseje.

Egy hosszú É–D-i kutatóárokkal átvágtuk a vár É-i részét, itt is a kettős falrendszerre bukkantunk, valamint kiderült, hogy a váron kívül egy – tipikus – Árpád-kori sáncárok húzódott, amit a kora újkorban megújítottak. A Ny-i fal előtt 2007-ben már sikerült kisebb gépi földmunkát is kieszközölni, itt egy jelentős szakaszon eltávolíthattuk a vár „önmaga” törmelékét, így előkerült az impozáns, több méter magas külső falsík.

Szörényi Gábor András

Hejőbába-Nagy-temető-dűlő

2007. október 10-én helyszíni szemlét végeztünk Hejőbába szélén, a Sajószögdedre vezető út K-i oldalához kapcsolódó szántóföldeken, az Álom-zugi csatorna és a sajószögdedi út között.

Az érintett területen a 032/1–12. hrsz.-ú földeken, a település településrendezési tervében is megjelölt, ismert régészeti lelőhely található.

A helyszíni szemle során bejárt, szántott területen közepes felszíni leletsűrűséget mutató, Árpád- és római császárkori régészeti leleteket gyűjtöttünk.

Pusztai Tamás

Hejőkürt-Hejőpart

Hejőkürt–Tiszapalkonya települések közötti területen a műút melletti csatornázási munkákhoz kapcsolódóan 2007. május 17-én terepbejárást végeztünk. A nyomvonalon a növényzettől mentes területeken, két területen régészeti jelenségeket találtunk. Az egyik Hejőkürt-Hejőpart lelőhely, ahonnan középső neolitikus leletek kerültek elő.

Lengyel György

Hernádbüd-Kenderföldek

2007. április 18-án, Gíbárt és Hernádbüd között a Hernád-magasparton vezető országút és a Hernád között, közvetlenül a hernádbüdi lakóházaktól É-ra elterülő szántóföldön (Gata-dűlő D-i vége) a szántásban világos felszíni foltokban, kis felszíni leletsűrűséget mutató, őskori kerámiatöredékeket találtam.

Pusztai Tamás

Igrici-Bikás-tó

2007. július 11-én Ároktő–Igrici–Mezőcsát–Tiszabábolna–Tiszadorogma–Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani. Igrici határában bronzkori (Bikás-tó-dűlő) cserepek kerültek elő.

Lengyel György

Igrici-Kőküti-dűlő

2007. április 6-án helyszíni szemlét végeztünk Igrici-Kőküti-dűlőben. A vizsgált terület Igrici községtől D-re található a Rigós- és az Énekes-erek által közrezárt területen, D-i határvonala az Igrici–Mezőcsát községhatárhoz igazodik. A vizsgált terület a környezetében található kisebb dombokhoz képest sík, enyhe ÉK-i kitettséggel. D-i irányból kisebb mélyedés tagolja. DNY-i sarka mellett kisebb homokdomb található. A területet több éve lucerna fedi. A helyszíni szemle során a kikopott lucernában kevés Árpád-kori valamint őskori kerámiatöredéket találtunk, melyek viszonylag kis felszíni leletsűrűséget mutatva a terület DNY-i sarkához kapcsolódó domb körül koncentrálnak. A régészeti lelőhely nem csak itt található meg, hanem a domb D-i (szántott) oldalán is. A homok fedte felszínen 2005-ben Veres János e területen őskori (neolitikus) felszíni leletek alapján jelzett régészeti lelőhelyet határolt le.

Pusztai Tamás

Igrici-Mezőcsát határa, Biba-dűlő

2007. július 11-én Ároktő–Igrici–Mezőcsát–Tiszabábolna–Tiszadorogma–Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani. Igrici határában bronzkori (Bikás-tó-dűlő) és Mezőcsát határában császárkori cserepek kerültek elő.

Lengyel György

Kelemér-Zádorfalva út

2007. október 11-én helyszíni szemlét végeztem a Kelemér-Zádorfalva út É-i oldalán, ahol az út elvágta a Rácsa-tető nevű domb ÉK-re lefutó lábát. E helyen 50x30 m-es területen, szántott felszínen 10 db rézkori vagy bronzkori (igen kopott) kerámiatöredék került elő.

Pusztai Tamás

Korlát-Új-hegy

2007. július 4-én az Arka és Korlát környéki kőnyersanyag források kutatása közben a földút bevágásában egy pattintott kőlelet-együttesre lettünk figyelmesek. A kődarabok szemmel

láthatóan ugyanarról a nyersanyagdarabról származnak. A pattintott kövek formája a neolitikumból ismert példányokéval mutat hasonlóságot, ezért a leletanyagot a neolitikumra kelteztük.

Szolyák Péter, Lengyel György

Mád-Batthyány u. 51.

2007 tavaszán Mád központi területén, teljesen beépített kertes házas övezetben, helyszíni szemle során bukkantunk a lelőhelyre. Az ingatlan kertművelésű területein nagyszámú bronzkori és Árpád-kori kerámiatöredékeket gyűjthettünk felszíni leletanyagként. A szemle során a szomszédos ingatlanokat nem volt módunk megvizsgálni, így a lelőhely kiterjedését nem állapíthattuk meg. Az enyhén lejtő, patak felé magasodó Ny-i domboldal kiválóan alkalmas az emberi megtelepedésre.

Szörényi Gábor András

Mályi-Alsó-berek

2007. május 17-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A területet legelőként használják, amit alacsony fű, illetve ritkásan bokrok fednek. Néhány, a dombról lefutó időszakos vízfolyás leszakadt partoldalát tudtuk megvizsgálni, melyekben azonban sem régészeti jelenségeket, sem leleteket nem találtunk. A terület ÉK-i sarkában egy bokortalanított kisebb részen egy darab, valószínűleg régészeti korból származó kerámiatöredék került elő.

Csengeri Piroska

Mályi-Feljáró

2007. május 17-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A nagy kiterjedésű terület É-i része frissen szántott volt, melyben kedvező bejárási viszonyok mellett egy, a község közigazgatási határán fekvő egykori vízfolyás/vízmosás helyén, feltehetően másodlagos helyzetben, kisméretű pattintott köveket találtunk. Lehetséges, hogy az ember által megmunkált köveket egy, a területtől nyugatabbra, nagyobb tengerszint feletti magasságon fekvő őskori, esetleg őskorai (paleolitikus) lelőhelyről mosta le a víz.

Csengeri Piroska

Mályi-Galyagos

2007. május 17-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A mályi Üdülőtelep ÉK-i sarkánál az elszórtan kinőtt tavalyi búzában sík területen, kavicsos talajban egy darab valószínűleg régészeti korból származó kerámiatöredéket találtunk.

Csengeri Piroska

Mályi-Gerenda

2007. május 17-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A már ismert lelőhely (2003., ELTE terepbejárás) két dombján tavalyi szántásban kevés középső neolitikus és nagy mennyiségű középkori leletet gyűjtöttünk, melyek két kiemelkedően összpontosultak: a Ny-i domb 200x180 m-es, míg a K-i domb 180x100 m-es.

Csengeri Piroska

Mályi-Lapos 1.

2007. május 17-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A dűlő É-i középső részén egy ÉK–DNy-i irányú, kb. 120 m szélességű és 400 m hosszúságú frissen szántott területet találtunk, melybe benyúlik a Mályi-Lapos lelőhelykomplexum legészakabbi lelőhelye – Mályi-Lapos 1 (2003., ELTE terepbejárás). Ennek Ny-i részén mintegy 100x100 m-es területen közepes sűrűségben középső neolitikus és középkori leletek szóródtak.

A Mályi-Lapos lelőhely-komplexum markáns dombját bejárásunk idején repce borította, így annak újbóli vizsgálatát nem tudtuk elvégezni.

Csengeri Piroska

Mályi-Rákóczi TSz-től Ny-ra

2007. május 17-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a Hejőtől DNy-ra fekvő területen. Az itt keresztülhúzó kis csatorna két partján, nagyjából 100x200 m-es, összességében ovális alakú területen középkori településre utaló felszíni kerámialeleteket találtunk közepes sűrűségben.

Csengeri Piroska

Mezőcsát-Keselyű-halom

2007. július 11-én Ároktő-Igrici-Mezőcsát-Tiszabábolna-Tiszadorogma-Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani. Mezőcsát területén rézkori, a bádeni kultúrához tartozó cserepeket találtunk (Keselyű-halom).

Lengyel György

Mezőzombor-Békás-ér 1.

A régészeti lelőhely nagyobbik része már Mezőzomborhoz tartozik. A Taktaföldvártól csak egy egykori Takta-meder választja el. A helyszíni szemle során a szántásban nagy mennyiségű őskori kerámiát figyeltünk meg. A lelőhely kiterjedése 200x150 m. A régészeti lelőhely Ny-i része átnyúlik a Szerencséhez tartozó 0147-hrsz.-ú területre.

Pusztai Tamás

Mezőzombor-Békás-ér 2.

A régészeti lelőhely teljes egésze Mezőzomborhoz tartozik. A Taktaföldvártól az egykori Takta-meder választja el, annak magaspartján találtuk meg 2007 őszén, a szántóföldön. A Békás-ér 1. lelőhelytől É-ra, 200 m-re található. A helyszíni szemle során a szántásban nagy mennyiségű őskori kerámiát figyeltünk meg. A lelőhely kiterjedése 300x150 m.

Pusztai Tamás

Miskolc-Bükkalja TSz. Major

2007 tavaszán az M30 autópálya 2619. jelzésű út közötti összekötő út és a Miskolcot É-ról elkerülő (BOSCH) út tervéhez készítendő örökségvédelmi hatástanulmány kapcsán végeztünk terepbejárást. A nyomvonal területének bejárása nyomán négy régészeti lelőhelyet határoztunk meg a beruházás által érintett területen. Közülük az egyik a Miskolc-Bükkalja TSz. Major lelőhely, ahol őskori telep nyomaira bukkantunk.

Pusztai Tamás, Veres János

Miskolc-Diósgyőr, Huszárvár

Folytattuk a Déryné-ház előtti terület feltárását, melynek során a Ny-i kerítésfal mentén kibontakozott egy 15. századra keltezhető épület két, egymásba, valamint az udvarra nyíló helyisége. Az eredeti helyükön lévő küszöbök és ajtó-szárkövek meghatározták az udvar középkori járószintjét. Az 1. helyiségből Mátyás-kori pénz került elő, mindkét helyiségből jelentős mennyiségű kerámia, valamint néhány épületfaragvány származik. A feltárás 2006. április és május hónapokban folyt.

Lovász Emese

Miskolc-Diósgyőr, Pálos kolostor

A Miskolc-Diósgyőr villamos vonal Majláti történő meghosszabbítása érinteni fogja az egykori Pálos kolostor előtti területet. Az 1973-ban végzett ásatás során nyilvánvalóvá vált, hogy a kolostor középkori falai a jelenlegi úttest alatt is folytatódnak, a próbafeltárás azt bizonyította, hogy az út túloldalán, a Szinva-parton is voltak épületek. Az itt előkerült leletanyag zömében késő középkorinak bizonyult. A próbafeltárást 2007. április és május között végeztük.

Lovász Emese

Miskolc-Felső-Hámor, Szeleta-barlang

A barlang már egy évszázada ismert, mint régészeti és paleontológiai lelőhely. A barlang belső részében, a főfolyosóban egy kis üreg nyílik észak felé, melyet Cseppköves üregnek hívnak. Szolyák Péter a barlang látogatása során ebben az üregben kiterjedt, friss beásásokat fedezett fel. Mivel a barlang e részét kevéssé kutatták, az üreg üledékének régészeti-paleontológiai értékelése, az okozott kár felmérése és leletmentő ásatás elvégzése vált szükségessé. Az ásatást 2007. március és május között végeztük. A munkálatok végére 3 m mélyen sikerült leásni az üledékbe, melyből gazdag őslénytani és igen csekély régészeti anyagot sikerült feltárni. A leletek a barlang 2. számú rétegéhez tartoznak, melyből a korábbi ásatások kevés állatesontot tártak fel. Az állatesontok tanúsága szerint a 2. réteg kora az utolsó glaciális időszak elejére (OIS4) vagy közepére (OIS3) keltezhető. Az egyetlen régészeti lelet, egy radiolarit szilánkból készült kaparó, megfelel ennek a korbesorolásnak.

Lengyel György, Szolyák Péter

Miskolc-Hejőpark, Benedekalja

Lelőhely pontos helye a Nagy Szent Benedek-hegy É-i lejtője, ami egy középső, felső és epipaleolitikum szórvány és réteglelőhely. Az eddig gyűjtött szórvány leletanyag és a Hejő-patak pleisztocén teraszképződményén települt paleolit leletanyagokat szolgáltató, főként paleotalajokból álló összlet egy tervásatás lehetőségét veti fel.

Ezzel a még érintetlen részeken sikerülne tisztázni a rétegtani viszonyokat. A különféle földmunkánál pedig feltétlenül szükséges folyamatos megfigyelés és megelőző feltárás.

Lelőhely-bejelentő: Ringer Árpád

Miskolc-Kőlyuk I.-barlang

A Bükki Nemzeti Park természetvédelmi örkerület vezetője, Barta Zsolt tájékoztatott, hogy Kőlyuk I.-barlangban Regös József vaskést és vasbaltát talált. 2007. április 17-én Barta Zsolt, Ferenczy Gergely, a Bükki Nemzeti Park barlangokért felelős munkatársa, Regös József barlangász társaságában felkerestük a barlangot. A barlang jelenleg zárt, lakattal és vasrudakkal. Az első nagy teremben gödröket, árkokat láttunk, különböző mélységig kiásva, néhol csontkupacokat halmoztak fel, cserepek elvértve találhatóak. Regös József a múzeumnak ajándékozta a tulajdonában levő vasbaltát, az ívelt hátú vaskést, valamint egy fekete tál perem- és faltöredékét, melyeket még 1999 áprilisában talált valamint egy nagyobb őrlőkötőredékét, melyet 2001-ben gyűjtött. A leletek a kora vaskor tárgyai.

B. Hellebrandt Magdolna

Miskolc-Rakottya-dűlő I., II.

2007 tavaszán az M30 autópálya 2619. jelzésű út közötti összekötő út és a Miskolcot É-ről elkerülő (BOSCH) út tervéhez készítendő örökségvédelmi hatástanulmány kapcsán végeztünk terepbejárást. A nyomvonal területének bejárása nyomán négy régészeti lelőhelyet határoztunk meg a beruházás által érintett területen. Az egyik ezek közül Miskolc-Rakottya-dűlő I., őskori település nyomaival, a másik Miskolc-Rakottya-dűlő II., Árpád-kori telepnyomokkal.

Pusztai Tamás, Veres János

Miskolc-Sajón túli-dűlő

2007 tavaszán az M30 autópálya 2619. jelzésű út közötti összekötő út és a Miskolcot É-ről elkerülő (BOSCH) út tervéhez készítendő örökségvédelmi hatástanulmány kapcsán végeztünk terepbejárást. A nyomvonal területének bejárása nyomán négy régészeti lelőhelyet határoztunk meg a beruházás által érintett területen.

Miskolc-Bükkalja TSz Major valamint Rakottya-dűlő I., II. lelőhelyek mellett a Sajón túli-dűlő területét is megvizsgáltuk, ahol Árpád-kori településre utaló leletekkel találkoztunk.

Pusztai Tamás, Veres János

Miskolc-Széchenyi Negyed Parkolójához

2007 tavaszán Széchenyi Negyed Ny-i szélén 1600 m²-nyi területen végeztünk megelőző feltárásokat. A belvárosban eddig nem volt mód ekkora összefüggő felület kutatására. A gépi humuszolás során 1,5–2 m vastag újkori törmelékét bontottunk el. Ennek során találtunk egy újkori ezüstszelencét, melyben további ezüstérmék és tárgyak voltak papírba becsomagolva. A lelet az egyik újkori ház pincéjének padlójába volt ásva. A 19. századi házakhoz kapcsolódóan négy kút, két külső pince, több pócegödör és szemétgödrök tartoztak. A házak közti folyami kavicsból kirakott utcaburkolatot is meg lehetett figyelni. A terület iparos negyed voltát igazolta több szemétgödör, melyekben mészárszék hulladékát, marhatulkokat találtunk nagy számban.

Az újkori objektumok mellett csekély számban kora újkori jelenségeket is találtunk, egy kutat, egy kemencét és egy agyagkitermelő gödört. A kora újkor kevés objektuma ellenére egy vasbárd és egy teljesen kiegészíthető vászonfazék is előkerült, mindkettőt a 16–17. századra datálhatjuk. A kora újkorban a város perifériáját jelenthette a terület, ezt bizonyítja az agyagkitermelő gödör itteni jelenléte is.

A kutatott területen összesen 40 császárkori jelenséget találtunk, ezek mindegyike kerek, illetve méhkas alakú tárolóverem volt, valamint egy kerek kút. Vélhetően a település EK-i perifériájára bukkantunk, a központi részét a Szinva és a Pece-patak között, Miskolc főutcája alatt sejtjük. Az objektumokból nagy mennyiségű 1. század végére, 2. századra datálható kerámiaanyag került elő, melynek többsége durva germán (vandál) házikerámia, de dák, kelta és import római edények is vannak köztük. Ezek alapján egy kevert etnikumról van szó, vandál népességről, akik helyi kelta, dák népcsoportokkal keveredtek Miskolcon és környezetében.

Szörényi Gábor András

Miskolc-Széchenyi u. 16.

2007. március 19. és április 5. között feltárást végeztünk Miskolcon, a Széchenyi utca 16. sz. mögötti telken. A területen mélygarázst építettek. A kutatási terület Miskolc főutcája. A telek a Szinva felé fut le. A telken található, ma is álló ház 1878 után épült. Ez előtt is állt itt lakóépület, ami 1781-ben leégett. A feltárási terület a még álló lakóépület hátsó, Szinva felőli falához kapcsolódott. A középkori felszín ettől a vonaltól D (a Szinva) felé haladva, 5 m-t követően – egy markáns tereplépcső képében – jelentős módon, majd 1 m-rel süllyedt. Ezt a tereplépcsőt emelte ki az itt található középkori épületek omladékrétege.

A kutatás elsősorban a tereplépcső épületomladékok által fedett szűk, 5x12 m-es sávját vizsgálta. Ettől D-re csak újkori épületmaradványokat találtunk.

A kutatási területen 7 periódust különítettünk el.

1. periódus: A mai felszínhez mérten –2,5 m mélységben található a Szinva által lerakott kavics altalaj. Ezen 20–30 cm vastag feltöltés volt, felszínébe gödröket ástak, 13. századi leletanyaggal. E korszakban is már lehettek a telken felmenő falú épületek, az s26; 30; 4 égett tapasztás-törmelék ezt mutatja. A gödröket vastag fekete-barna, egynemű feltöltés fedte, ami folyamatos, hosszú feltöltődés útján jött létre, épületmaradványok nélkül.

2. periódus: A 15. században egy épületet alakítottak ki. Az épület falait alkotó cölöplyukak alapján az utcával párhuzamos épület állhatott itt, jelentős távolságban a mai utcafronttól. Az épület padlóján szennelt gabona, parasztkész volt. A fal tapasztott vázszerkezetes fal volt. Az épület leégett.

3. periódus: A korábbi épület pusztulási rétegét folyamatosan töltötték fel, a járószintet ebben a periódusban kavicssal fedték le. Ebben a szintben is volt egy épület, melynek nagyméretű cölöplyukai a Szinvával párhuzamosan, K–Ny irányban futnak. Ezek is épp a tereplépcső peremén helyezkednek el.

4. periódus: A telek lakóépületek mögötti részét ekkor is kavicssal fedték, e mögött pedig a területet folyamatosan feltöltötték.

5. periódus: Egy tapasztott vázszerkezetes épület maradványai. Ez az égett omladék a kutatási területen 10–30 cm vastag, majd D felé haladva elvékonyodik, de a teljes telken, majdnem a Szinváig végig követhető, egységes égett réteggént jelentkezik (1781-es égés?).

6. periódus: Fekete-barna, agyagos feltöltés, egészen a mai felszín alatti törmelékretéig.

7. periódus: Újkori (és jelenkori) épületek alapjai.

Pusztai Tamás

Miskolc-Zsupán-köz

2007 tavaszán a Széchenyi Negyed lakóépületének építéséhez kapcsolódóan próbafeltárásokat végeztünk. Két kutatóárkot nyitottunk, de csak a kora újkori és újkori miskolci, Pece-patak menti házak alapozását és a mögöttük lévő kertművelésű területeket találtuk meg. A feltárt területen azonban egy lemosódott császárkori kerámiatöredék is előbukkant, amely előrevetítette, hogy egy jelentősebb népvándorlás kori lelőhely fekszik a környezetében (l. a Miskolc-Széchenyi Negyed Parkolóház bejegyzésnél).

Szörényi Gábor András

Monok-Ingvár (lelőhely-adatbázis azonosító: 16129)

A korábbi kutatás által ismeretlen korúnak tartott földvár Monok község belterületétől kb. 2 km-re DNy-ra, egy mesterségesen felduzzasztott halastó D-i partján található. Az erődítmény két részből áll: az ún. Külső és Belső várból. A külső sánc a korábbi 1991-ben készült, és 2004-ben a Herman Ottó Múzeum Közleményeiben publikált felmérési rajzzal ellentétben nemcsak D felől, hanem minden oldalról körülveszi a hegy tetején található kettős kúpot. A sánc a plató DNy-i részén megszakad itt feltételezhető az erődítmény egykori kapuja.

Az ún. belső vár kisméretű, szabálytalan négyszög alakú sánca a hegy platójából kiemelkedő K-i hegykúpot veszi körül minden irányból és a plató Ny-i szélénél csatlakozik a vár külső sáncához. A két sánc keltezése ásatások hiányában igen nehéz. A szemle ideje alatt (2007. június 14.) a külső vár területén mindössze 3 db őskori kerámiatöredék került elő. A magas fűvel fedett belső vár területén nem lehetett leletanyagot látni.

Munkahipotézisként annyit lehet megállapítani, hogy a külső sánc elhelyezkedése és mérete, valamint az előkerült kerámiatöredék alapján őskori lehet, talán késő bronzkori Gáva-kultúra idejéből. A bronzkori keltezés mellett szólhat az is, hogy a Hernád-völgy K-i peremén, a Zempléni-hegység Ny-i hegyvonulatainak néhány magaslati helyén több hasonló korú erődített település is található. Emellett a hegy DK-i lábánál a Kata-völgyben egy bronzkori település található.

Lehetséges az is, hogy a külső és a belső sánc egyidejűek, mert a hegy platójának Ny-i szélén összekapcsolódnak egymással, de az sem kizárható, hogy a belső vár egy Árpád-kori kisvár a 12–13. századból (helytörténészek szerint az Ing-vár közelében egy középkori falu állt, ami a tatárok alatt vagy a török korban elpusztult). Még egy közvetett érv szólhat az Árpád-kori keltezés mellett: a Zempléni-hegység Ny-i szélén található többi feltételezett bronzkori vár egyikénél sem figyelhető meg kettős sáncrendszer. A vár pontos körmeghatározásához ásatásra lenne szükség. Szepessy Zsolt, Monok polgármestere a lelőhelyet turisztikailag szeretné hasznosítani.

A helyszíni szemlén részt vevő kutatók: dr. Jankovich-Bésán Dénes, dr. Nagy Levente, dr. Nováki Gyula

Múcsony-Derítő

2007. november 12-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terep-bejárást végeztünk a területen. A töltéstől a Derítőhöz induló földút ÉNy-i oldalán a felszínből kiemelkedő domb helyezkedik el, melyet fű, illetve erdő borít. Ezt a dombot a 2003-as Miskolc-Nyugat Kazincbarcika 120 KV-os távvezeték létrehozását megelőző régészeti állapottfelmérés során Pusztai Tamás potenciális régészeti lelőhelyként írta le. Jelen bejárás alkalmával abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy a domb nagy részét borító erdőt 1–3 m széles sávban körülszántották. A friss szántásban a domb D-i, DK-i részén közepes mennyiségű népvándorlás kori kerámiatöredéket gyűjtöttünk, melyek elszórtan helyezkedtek el. Ennek alapján a domb teljes területe – kb. 300x140 m – régészeti lelőhelynek tekinthető.

Csengeri Piroska

Ónod-Mohi-középkori mezőváros, Templom-domb

2007. október 24. és 29. között a Lasselsberger KFT kettő villanyoszlopot telepített a középkori Mohi mezőváros területére. A villanyoszlopok helyén 10x10 m-es területeken, kettő szelvényben végeztünk megelőző feltárást.

Az I. munkaterület az egykori főutca D-i oldalán található, a templom magasságában, az utca szélétől 63 m távolságban.

A II. munkaterület a település É-i végénél, a templomdombot határoló mélyedésben volt.

Az I. munkaterületen a kavicsos altalaj fölött találtunk egy 10 cm vastag, középkori leletekkel kevert réteget. Az itt megtalált jelenségek ebből a felszínből indultak. Az I. szelvényben, átlós irányban egy középpüti megszakadó, ÉK–DNy irányban haladó árkot találtunk.

A II. szelvényben a domborzat előzetes felmérése alapján nem vártunk régészeti jelenségeket, ugyanis az a településmagot határoló mélyedésben volt. Ebben a szelvényben a bontási felszín zsiros-agyagos volt. E helyen egy V-keresztmetszetű, nagyméretű, K–Ny irányban futó árkot találtunk, két oldalán szabálytalanul elhelyezkedő karólyukakkal. Az árokban egy kutya csontváz volt. A feltáráson részt vett Horváth Antónia, Gaál-Mlakár Viktor és Telekes Katalin régész is.

Pusztai Tamás

Pácín-Szena-domb

2007-ben a cigándi árvízi tározó kivitelezéséhez kapcsolódóan végeztük az ásatást. Ennek során 41 házat tártunk fel, amelyeknek ÉK-i, illetve ÉNy-i sarkában meglettük a kőből épített kemencéjüket is. A házak nagy többsége földbe mélyített veremház volt. Kettőben azonban erősen megégett faszerkezet nyomaira bukkantunk. Valószínű tehát, hogy ezek a föld felszínén álltak, és fából épültek. A házak között 38 szabadon álló kemencét bontottunk ki, a hozzájuk tartozó munkagödörrel együtt. Feltártunk továbbá 150 gödröt. Több esetben meg tudtuk figyelni, hogy a gödrök oldalát kitapasztották, ez egyértelműen arra utal, hogy élelmtárolásra használták őket. Előkerült továbbá egy kút is. A házakon, kemencéken, gödrökön kívül számos cölöplyukat bontottunk ki, és négy esetben tudtunk megfigyelni a lehumuszolt felszínen omladékokat, illetve a leletek koncentrációját. Mindez arra utal, hogy a már említett két faházon kívül is álltak földfelszíni épületek a településen. A telepjelenségek mellett 16 hamvasztásos sírt is leltünk.

A leletanyag túlnyomó többségét kerámia alkotja, közülük kiemelkedő jelentőségű egy teljes épségben megtalált sütőtepsi. Előkerült továbbá néhány vaskés, orsógombok, malomkö, bronzgyűrű, fenőkö stb. is. A leletek egyértelműen jelzik a település és a hozzá tartozó temetőrészlet korát, amelyet a Krisztus után 6–9. századra tehetünk. A lelőhelyen napvilágot látott azonban egy más korszakba tartozó sír is. 2005-ben a terület lőszertmentesítése során Szörényi Gábor András és Ringer István egy Krisztus után 5. századra keltezhető csontvázas sírt tárt fel. A germán harcos sírjában ezüstveretes kard, veretes öv, agyagedény látott napvilágot. Más korszakba, nagy valószínűséggel a legújabb korbba tartozik a domb tetején feltárt árok is, amely feltehetőleg egy lövészárók lehetett. Ez utóbbi rávilágít a terület I. és II. világháborúban játszott hadászati jelentőségére is.

Ringer István, Wolf Mária

Regéc-Vár

A regéci vár 2007. július 10. és 28. közti feltérési idejében a „Középső vár” három helyszínén dolgoztak. Keleti palotaszárny I. helyiségét igen vastag omladék fedte, ami alatt átégett láfordémek pusztulási rétege húzódott. A bejáratától É-ra két cölöplyuk (?) került elő. Az omladékból alig került elő leletanyag, a pusztulási rétegből viszont késő reneszánsz cserépkályha elemeit lehetett gyűjteni. A csempék legnagyobb része vegyes mázas (zöld, sárga, vörös, kék), van köztük osztrák sasos oromdíszes is. Több zöld, kék-fehér, sárga és mázatlan habán kályhacsempe is előkerült. Nagy mennyiségű, különböző típusú szeg, kevesebb kora újkori használati kerámia és díszedénytöredék is előkerült, ebből kiemelkedő 1659-es évszámú habán tál fenekének töredékei. Figyelmet érdemel egy bronz hajtű, melyen Sophia B felirat olvasható.

A Nyugati palotaszárny 37. helyiségét 2006-ban már részben feltárták, most sikerült teljesen megtisztítani az omladéktól. A K-i falban nyíló fakeretes ajtó már 2006-ban előkerült. Az omladékból minimális mennyiségű leletanyag került elő. Kiemelkedő közülük egy virágmintás, színes mázas padlótegla két egymással összeillő töredéke valamint egy egyelőre pontosan nem meghatározható pénzérme is.

A 37. helyiség szintviszonyinak tisztázására egy 1 m széles, K–Ny-i irányú kutatóárkot (16. árok) húztak. A kora újkori kerámiát tartalmazó utolsó járósínten kívül az árokban több leletanyag nélküli réteget is sikerült elkülöníteni. A megfigyelések alapján ez a helyiség a 17. században keletkezett, funkciója még ismeretlen, valószínű földszintes építmény lehetett. A 37. helyiséget D felől folyosó határolja. Szélessége mindössze 1,35 m, hossza 3,7 m. A folyosó járósíntje földes. A folyosót kitöltő köves, gyökeres omladékból igen csekély mennyiségű leletanyag került elő.

A „Középső vár” udvarának É-i felén annyi történt, hogy a 20. helyiségtől D-re eső, K-ről a K-i palotaszárny É-i helyiségei által határolt felületet megtisztították. A 21. terület Ny-i szakaszának feltérzése már korábban megtörtént. A köves omladékból nagy mennyiségű 16–17. századi kerámia, egy feliratos habán korsó töredékei kerültek elő.

A feltérzés vezetője: Simon Zoltán (KÖSZ)

Sajóecseg és Sajószentpéter között-Vasúti őrháztól északra (Sajószentpéter-Vasúti őrház)

2007. augusztus 22-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk az ismert lelőhelyen (1982., Wolf Mária, terepbejárást). Kérdésünk az volt, hogy a lelőhely Ny-i része érinti-e a 26. sz. főút tervezett bővítésének nyomvonalát. A terület gyomnövényzettel ritkán borított (feltehetően eredetileg szántott), terepbejárásra közepesen alkalmas volt. Az ÉNy–DK-i irányú markáns dombvonulatnak a 26. sz. főút melletti 50 m széles szakaszán, D felé 150 m hosszúságban elszórtan, majd még délebbre 100 m széles szakaszán 100 m hosszúságban sűrűn találtunk főként késő bronzkori, valamint kisebb részben középső neolitikus (AVK és bükküi kultúra), illetve császárkori kerámiatöredékeket.

A lelőhely feltehetően megegyezik a Sajószentpéter-26-os főút, 2. lelőhellyel (részleteket l. ott). A bejárást során pontosítottuk a Vasúti őrház lelőhely keletebbi részének kiterjedését is, melynek során megállapítottuk, hogy az DK-en feltehetően összefügg a Sajószentpéter-Kövecses elnevezésű régészeti lelőhellyel (részleteket l. ott).

Csengeri Piroska

Sajóecseg-26-os főúttól ÉK-re

2007. augusztus 22-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a területen. A sajóbábonyi elágazástól mintegy 300 m-re ÉNy-ra, a 26. sz. főút ÉK-i oldalán a kukoricatáblában egy nagyméretű, vastag, csiszolt kővésőt, vagy át nem lyukasztott (nyéllyukas) csiszolt kőbaltát találtunk, mely feltehetően őskori (bronzkori). Más leletet nem gyűjtöttünk a felszínről. A feltételezett lelőhely a Sajóecseg-26-os főúttól ÉK-re nevet kapta.

Csengeri Piroska

Sajóecseg-Kövecses, 2. lelőhely

2007. augusztus 22-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a 26. sz. főút, a TSz telep bekötőútja, valamint a Kövecses-dűlőt átszelő földút közötti területen, melynek középső szakaszán, kb. 300x50 m-es részen kevés őskori és népvándorlás kori (?) kerámiatöredéket, egy pattintott köpengét és újkori edénydarabokat gyűjtöttünk. A leletek a felszínen elszórta helyezkedtek el.

Csengeri Piroska

Sajókaza-Sajókaza települést Szuhakállóval összekötő közút

2007 márciusában helyszíni szemlét végeztem a Sajókaza települést Szuhakállóval összekötő közút két oldalán.

Sajókazától K-re, ahol az utat kettő darab nagyfeszültségű vezeték keresztezi, a két vezeték által határolt területen, az út két oldalán, 250x130 m-es kiterjedésű területen a szántóföldön kevés bronzkori kerámiatöredék által jelölt régészeti lelőhelyet találtam. A terület D-i felének a neve Úregyháza. A leleteket a miskolci Herman Ottó Múzeumban helyeztem el.

Pusztai Tamás

Sajószentpéter-Nagy-rét

2007. január 26-án Borsodszirák-Vízműhöz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez végeztünk helyszíni szemlét Sajószentpéter É-i határában. Ennek során a nyomvonal teljes hosszának áttekintésekor két jól elkülönülő területen (Nagy-rét, Harmadik-vető) 18–19. századi szőrvány leletanyagot gyűjtöttünk, melyek vélhetően korabeli tanyához tartozhattak. A nagyszámú mázas és díszített kerámiát jelenleg a Herman Ottó Múzeumban őrzik.

Veres János

Sajószentpéter-Tömlőc-tető

Korábban a sáncvár tévesen Sajószentpéter-Korcsolyás néven szerepelt, ennek okán 2007. február 20-án egy terepbejárás alkalmával sor került a lelőhely-pontosítására. A sáncvár közepkorinak keltezhető.

Lelőhely-bejelentő: Sárközy Sebestyén

Sajószentpéter-26-os főút, 1. lelőhely

2007. augusztus 24-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk az ismert lelőhely K–ÉK-i részén (2006., terepbejárás, Selján Éva, Veres János). A 26. sz. főút DNy-i oldalán, az úttal párhuzamosan kb. 50 m szélességben és 350 m hosszúságban, a friss szántásban elszórta középső neolitikus (AVK legkorábbi fázisa) és késő bronzkori kerámiatöredékeket találtunk.

A bejárás során, a felszínen nem tudtuk elkülöníteni a Sajószentpéter-26-os főút 1. és 2. lelőhelyet, illetve Selján Évától és Veres Jánostól eltérő módon tudtuk azokat lokalizálni. Ennek feltehető oka, hogy az erózió következtében bejárásunk idején a két lelőhely dombja közötti mélyedésben koncentráltak a régészeti leletek (l. még a Sajószentpéter-26-os főút, 2. lelőhelynél).

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-26-os főút, 2. lelőhely

2007. augusztus 24-én örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk az ismert lelőhely ÉK-i részén (2006., terepbejárás, Selján Éva, Veres János). A 26. sz. főút DNy-i oldalán, az úttal párhuzamosan, a Sajószentpéter-26-os főút, 1. lelőhely leleteinek folytatásaként frissen szántott területen kb. 50 m szélességben és 250 m hosszúságban nagy mennyiségű késő bronzkori kerámiatöredéket és paticsot, valamint egy örlökő darabját, illetve kevés középső neolitikus (AVK) és császárkori leletet találtunk.

A bejárás során a felszínen nem tudtuk elkülöníteni a Sajószentpéter-26-os főút 1. és 2. lelőhelyet, illetve Selján Évától és Veres Jánostól eltérő módon tudtuk azokat lokalizálni. Ennek feltehető oka, hogy az erózió következtében bejárásunk idején a két lelőhely dombja közötti mélyedésben koncentráltak a régészeti leletek (1. még a Sajószentpéter-26-os főút, 1. lelőhelynél).

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Alsó-berek

2007. október 30-án örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A környezetéből kissé kiemelkedő, jól látható és körülhatárolható, kereknek látszó kisebb domb felszínén Árpád-kori leleteket találtunk közepes mennyiségben és sűrűségben. A domb nagysága: 90x150 m, iránya: ÉNy–DK.

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Harmadik-vető, 1. lelőhely

2007. október 30-án örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A környezetéből jól láthatóan kiemelkedő, nagyméretű, nagyjából ovális alakú, ÉNy–DK irányú domb felszínén közepes sűrűségben nagy mennyiségű népvándorlás kori (császárkori germán?) leletet gyűjtöttünk. A domb nagysága: 540x220 m.

Lehetséges, hogy a Sajószentpéter-Harmadik-vető, 1–3. lelőhelyek egyetlen nagyobb régészeti lelőhelyet képeznek, egy nagy kiterjedésű császárkori germán településhez tartoznak.

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Harmadik-vető, 2. lelőhely

2007. október 30-án örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A Sajószentpéter-Harmadik-vető, 1. lelőhely közvetlen közelében, attól K-re elhelyezkedő szabálytalan alakú, kevésbé markáns kiemelkedésen 320x200 m-es területen közepes mennyiségű népvándorlás kori (császárkori germán?) leletet gyűjtöttünk, melyek elszórtan helyezkedtek el.

Lehetséges, hogy a Sajószentpéter, Harmadik-vető, 1–3. lelőhelyek egyetlen nagyobb régészeti lelőhelyet képeznek, egy nagy kiterjedésű császárkori germán településhez tartoznak.

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Harmadik-vető, 3. lelőhely

2007. október 30-án örökségvédelmi hatástanulmány készítése kapcsán régészeti terepbejárást végeztünk a határrészben. A Sajószentpéter-Harmadik-vető, 1. lelőhelytől É-ra és a 2. lelőhelytől ÉNy-ra elhelyezkedő, ÉK–DNy irányú, a felszínből kissé kiemelkedő, nagy kiterjedésű platón 380x160 m-es területen közepes mennyiségű népvándorlás kori (császárkori germán?) leletet gyűjtöttünk, melyek elszórtan helyezkedtek el.

Lehetséges, hogy a Sajószentpéter-Harmadik-vető, 1–3. lelőhelyek egyetlen nagyobb régészeti lelőhelyet képeznek, egy nagy kiterjedésű császárkori germán településhez tartoznak.

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Kövecses

2007. augusztus 22-én helyszíni szemlét végeztünk az ismert régészeti lelőhely területén (2001., HOM terepbejárás, feltárás, S. Koós Judit), mivel annak előkerülésekor a növényzeti fedettség miatt nem sikerült megállapítani a határait. A lelőhely dombját DNy–ÉK irányban átszelő földúttól ÉNy-ra és DK-re is szántott területet találtunk, ami a szemlére ideális körülményeket nyújtott. Nagyjából 500x150–200 m-es területen – a dombtetőn sűrűn, a lejtőn, illetve alacsonyabban fekvő területeken elszórtan – találtunk a középső neolitikumba (bükki kultúra), a kora vaskorba és a császárkorba keltezhető nagy mennyiségű régészeti leletet.

A lelőhely ÉNy-on feltehetően összefügg a Sajóceceg és Sajószentpéter között-Vasúti őrház-tól északra (Sajószentpéter-Vasúti őrház) elnevezésű régészeti lelőhellyel (részleteket l. ott).

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Negyedik-vető, 1. lelőhely

Örökségvédelmi hatástanulmányhoz kapcsolódó terepbejárás végzésekor 2007. október 30-án figyeltünk fel arra, hogy a Harmadik-vetőtől ÉK-re fekvő, bokrokkal övezett árkon túli részen munkagépek dolgoznak. 2007. november 6-án helyszíni szemlét végeztünk a területen, ahol földmunka nyomait találtuk. A környezetéből kimagasló, É–D-i irányú dombot egy DNy–ÉK-i irányú modern csatorna vágja ketté. A csatornától É-ra fekvő terület szántó, az attól D-re elhelyezkedő részt pedig nagy vastagságban lehumuszták/elhordták. A domb megmaradt É-i felén nagy mennyiségű bronzkori (?) és kevés rézkori (?) kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A legyalult felületen szintén több kerámiatöredéket gyűjtöttünk, és elkenődött foltokat (régészeti objektumok maradványait?) figyeltük meg. A lelőhely eredeti kiterjedése legalább 170x70 m lehetett.

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Negyedik-vető, 2. lelőhely

2007. november 6-án helyszíni szemle során a Sajószentpéter-Negyedik-vető, 1. lelőhely dombjától DNy-ra, egy modern csatorna É-i oldalán húzódó szántott sávban nagyjából 90x30 m-es területen közepes mennyiségű középkori (?) és kora újkori kerámiatöredéket gyűjtöttünk. Feltehetően egy település kisebb, D-i részét találtuk meg. A szántott sávtól É-ra fekvő terület növényzettel fedett volt, így a lelőhely É-i kiterjedését nem tudtuk megállapítani.

Csengeri Piroska

Sajószentpéter-Szociális otthon

2007. október 30-án helyszíni szemle során a nemrég befejezett szociális intézménytől D-re, a 26. sz. főúttól K–ÉK-re kb. 30x30 m-es területen néhány, a középkor végéről vagy a kora újkorból származó kerámiatöredéket találtunk elszórtan. A feltételezett régészeti lelőhely a Sajószentpéter-Szociális otthon elnevezést kapta.

Csengeri Piroska

Sátoraljaújhely-Ady Endre út, Tokaji F. út, Tompa u. és a piac találkozásánál

2007. június 27-én Mezösi László (Sátoraljaújhely, Stuller A. út 17.) a Herman Ottó Múzeum számára régészeti leleteket adott át.

A leletanyag egy része Sátoraljaújhely központjából, az Ady Endre út, a Tokaji F. út, Tompa u. és a piac találkozásánál került elő. A leletek a település kora újkori temetőjéből származnak.

Az ekkor múzeumba került leletanyagban volt egy külön csoport: obszidián penge, gyöngyök, bronz karperec, melyek a beszolgáltató elmondása alapján saját telkén, a Stuller A. út 17. szám alatt kerültek elő.

Pusztai Tamás

Sátoraljaújhely-Vár-hegy geodéziai felmérése

2007 nyarán és őszén elkészítettük Sátoraljaújhely-Vár-hegy régészeti geodéziai felmérését. A kutatás célja volt a középkori várom terepi elemeinek számbavétele, felmérése és régészeti értelmezése. A terv egy precíz, EOVR rendszerbe illeszthető mikrodomborzati térkép létrehozása volt, amely segítségével meghatározhatóak az elpusztult és az évszázadok során erodált vár mesterséges létesítményei. A méréseket Szörényi Gábor András régész és Gyöfi Zsombor egyetemi hallgató, valamint Ringer István régész végezte, továbbá részt vett még Hermann Orsolya Zsanett egyetemi hallgató.

A felmérés során összesen 1165 pontot mértünk fel, 3x3 m-es rácshálóban haladva. A terep-alakulatok töréseinél ezt a rácshálót a domborzathoz igazítva besűrítettük. Mindezek segítségével,

a térinformatikai elemzéssel megpróbáltunk egy előzetes rekonstrukciós képet adni a várról. Ezen rekonstrukciós elemek természetesen előzetesek, céljuk az volt, hogy a későbbi régészeti feltárásokhoz kiindulási támpontokat nyújtsanak, ahol létük, illetve kiterjedésük pontosabban tisztázható lesz.

Szörényi Gábor András

Serényfalva-Ófalu, a lakott területtől É-ra, a Keleméri-patak Ny-i oldala

2007 márciusában helyszíni szemlét végeztem Serényfalva település Ófalu határrészében.

A lakott területtől É-ra, a Keleméri-patak Ny-i oldala mentén futó domb patak felé eső lábán, a szántott felszínen, 500x250 m-es kiterjedésű területen nagy mennyiségű 14–15. századi kerámia-töredék és égett tapasztásmaradvány került elő.

A régészeti lelőhely D-i felére a jelenkori Serényfalva házai már rátelepültek.

A régészeti lelőhely feltehetően azonos a középkori Málé faluval. A leleteket a miskolci Herman Ottó Múzeumban helyeztem el.

Pusztai Tamás

Szakáld-Mulató-domb

A Nagycséc és Szakáld között újonnan létesítendő kavicsbánya területén 2007 augusztusában két alkalommal helyszíni szemlét végeztünk. Ezek során a vegetációval erősen fedett területen a már ismert, és 1966-ban K. Végh Katalin által teljesen elpusztítottnak ítélt lelőhely dombjának ÉK-i nyúlványán honfoglalás kori és újkori kerámiákat gyűjtöttünk. A helyszíni szemle alapján valószínűsíthető, hogy a régészeti lelőhelynek még bolygatatlan része is van.

Szolyák Péter, Horváth Antónia, Kalászdí György

Szerencs (Ond)-Barátság

A tervezett 39-es út nyomvonalában, a Szerencs-patak K-i partjához futó dombok lábánál a szántóföldön patakkal párhuzamosan futó, közepes felszíni leletsűrűséget mutató őskori és császárkori leletek alapján jelzett régészeti lelőhely található. A régészeti lelőhely kiterjedése 970x250 m.

Pusztai Tamás

Szerencs-Földvár-dűlő

A 2007 őszén végzett helyszíni szemlénk során a Taktaföldvártól É-ra, a Földvár és a Szerencsi-patak mai medre között egy, a holt Takta-meder nyugati partjához kapcsolódó kisebb kiemelkedésen közepes felszíni leletsűrűséget mutató, őskori leletek kerültek elő. A területet jelenleg szántják. A régészeti lelőhely kiterjedése: 200x80 m.

Pusztai Tamás

Szerencs-Kocsonda-határ, Takta-part

A 2007 őszén végzett helyszíni szemlénk során a Takta É-i magaspartján, közvetlenül a szántott terület és az ártér találkozásánál, a szántóföldön, a part mentén hosszan elnyúló, őskori és császárkori település sűrűn elhelyezkedő, felszíni leleteit találjuk. A lelőhely kiterjedése 500x90 m.

Pusztai Tamás

Szerencs-Taktaföldvár

A település D-i határában, a Takta egykori medrei által körülvett kiemelkedésen található erődítés területén több alkalommal végeztek régészeti leletmentést vagy helyszíni szemlét. A kutatások alapján, e helyen újkőkori, rézkori, valamint Árpád-kori település- és erődítésmaradványokkal számolhatunk. Az erődítés korát még nem sikerült pontosan meghatározni.

A 2007 őszén végzett helyszíni szemlénk során megállapítható volt, hogy a régészeti lelőhely Ny-i feléhez kapcsolódó egykori települést már teljesen elbányászták, és helyére trágyát deponálnak. A földvár sáncát erdő fedi. A közelmúltban gépi erővel ismételt bányászni kezdték, ami a sáncban feltárta egy egykori kőszekeret maradványait. A már a Szerencsről készült történeti

térképeken is markánsan megrajzolt erődítés a település későbbi élete szempontjából turisztikailag is hasznosítható, mindenképp védendő régészeti jelenség.

Pusztai Tamás

Szerencs-Vince-major 2.

A 2007 őszén végzett helyszíni szemlének során a Vince-major ÉNy-i sarkában, egy kisebb kiemelkedésen, szántott területen közepes felszíni leletsűrűséget mutató, őskori kerámia által jelzett régészeti lelőhelyet határoztunk meg. A régészeti lelőhely D felé feltehetően a tsz-telephely gyepvel fedett területén is folytatódik. A lelőhely ismert kiterjedése 200x130 m.

Pusztai Tamás

Szögliget-Ménés-patak völgye

A lelőhely a völgyet lezáró sánc, az ún. „Szalamandra-ház” telkének D-i oldalával párhuzamosan halad ÉK–DNy-i irányban. A terepbejárásra 2007. február 21-én került sor. A sánc kora eddig ismeretlen, talán 16. századi.

Lelőhely-bejelentő: Sárközy Sebestyén

Szögliget-Szádvár geodéziai felmérése

2007 őszén Szörényi Gábor András és Halász Ágoston régészek, valamint Fülöp Róbert építész irányításával elkezdtek Szádvár műemléki falfelmérését és mikrodomborzati felmérését. A kutatási idényben a vár és környezetének nyugati felét, a belsővárat mértük fel, a K-i területeken 2008-ban folytattuk a felszíni méréseket.

Szörényi Gábor András

Tiszabábolna-Nádas-fertő

2007. július 11-én Ároktő–Igrici–Mezőcsát–Tiszabábolna–Tiszadorogma–Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani. Tiszabábolna–Nádas-fertő területen bronzkori és késő középkori cserépdarabokat gyűjtöttünk.

Lengyel György

Tiszadorogma-Tiszadorogma 1., 2.

2007. július 11-én Ároktő–Igrici–Mezőcsát–Tiszabábolna–Tiszadorogma–Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani. Tiszadorogma határában két lelőhelyre bukkantunk, egy rézkori és bronzkori (Tiszadorogma 1.) és egy tiszta rézkori bádai településre (Tiszadorogma 2.).

Lengyel György

Tiszakeszi-Százdi-sziget

2007. április 16-án helyszíni szemlét végeztünk Tiszakeszi-Százdi-sziget területén. A Bencés apátság helyétől 100 m-re, D-re egy további épület–templom-maradványait találtuk (tégla- és habarcszörmelék), mely körül igen sok embercsont is volt.

Bodnár Tamás levéltárossal, valamint a Miskolci Egyetem másodéves régészet szakos hallgatóival 2007 tavaszán és nyarán Tiszakeszi-Százdi-sziget területén 4 alkalommal végeztünk szisztematikus régészeti terepbejárást.

A szigeten 3 darab, hozzávetőlegesen É–D irányú, kisebb kiemelkedésekből álló dombvonulat található. A legszélső, Ny-i dombvonulaton találtuk meg az apátság maradványait, mintegy 70x60 m-es kiterjedésű területen szétszántva. E helyen nagyon sok téglá-, bogácsi kő- valamint

mészhabarcs töredék jelzi az egykori épület helyét. E felszíni leletek által jelölt folt ÉNy-i szélén nagy mennyiségű emberi csont található. Az apátság területe a sziget legmagasabb pontja –95,3 m magasságon van. E domb alapja – mint az egész területé – homok.

Az apátság dombjától K-re húzódó, É–D irányú dombvonulat kiemelkedésein igen kis felszíni leletsűrűségben elhelyezkedve kevés kora Árpád-kori kerámialelet található, köztük cserépbográcsokkal. E domborsó D-i végén a terepbejárások során egy további épület maradványait találtuk meg, melyet 20x20 m-es kiterjedésű foltban téglá- és bogácsi kő-, valamint emberi csontmaradványok jelölnek.

A régészeti terepbejárás során az e domborsótól K-re található, 3. domborsó É-i végén ismét egy téglalapú épület maradványai kerültek elő, mintegy 30 m átmérőjű foltban szétszóródva. E helyen a szántás egy kemence (v. tűzhely) vastagon kiégett, de már málófélben lévő, vörös színű tapasztásának maradványait is felszínre hozta. A maradványoknál korhatározó leletet nem találtunk. E maradványok közelében került elő egy kagylóval teli gödör kiszántott foltja, valamint néhány újkőkori kerámiatöredék. Összetartozásuk nem zárható ki.

A területen geofizikai kutatást is végeztünk. A felmérés során összegyűjtöttük az ide vonatkozó légifotókat, elvégeztük a geodéziai felmérést.

Pusztai Tamás

Tiszapalkonya-Nagy-föld

2007. május 17-én a Hejőkürt–Tiszapalkonya települések közötti területen a műút mellett csatornázási munkákhoz terepbejárást végeztünk. A nyomvonalon a növényzettől mentes területeken két területen, Hejőkürt-Hejőpart és Tiszapalkonya-Nagy-föld, találtunk régészeti jelenségeket. Az előbbin középső neolitik, az utóbbin késő bronzkori leletek kerültek elő.

Lengyel György

Tiszatarján-Nemesi-Földek Nyugat 1., 2., 3.

2007. július 11-én Ároktő–Igrici–Mezőcsát–Tiszabábolna–Tiszadorogma–Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani. Tiszatarján határában (Nemesi-Földek Nyugat 1., 2. és 3.). rézkori (bádeni) településnyomokat találtunk.

Lengyel György

Tiszatarján-Nemesi-Földek Kelet

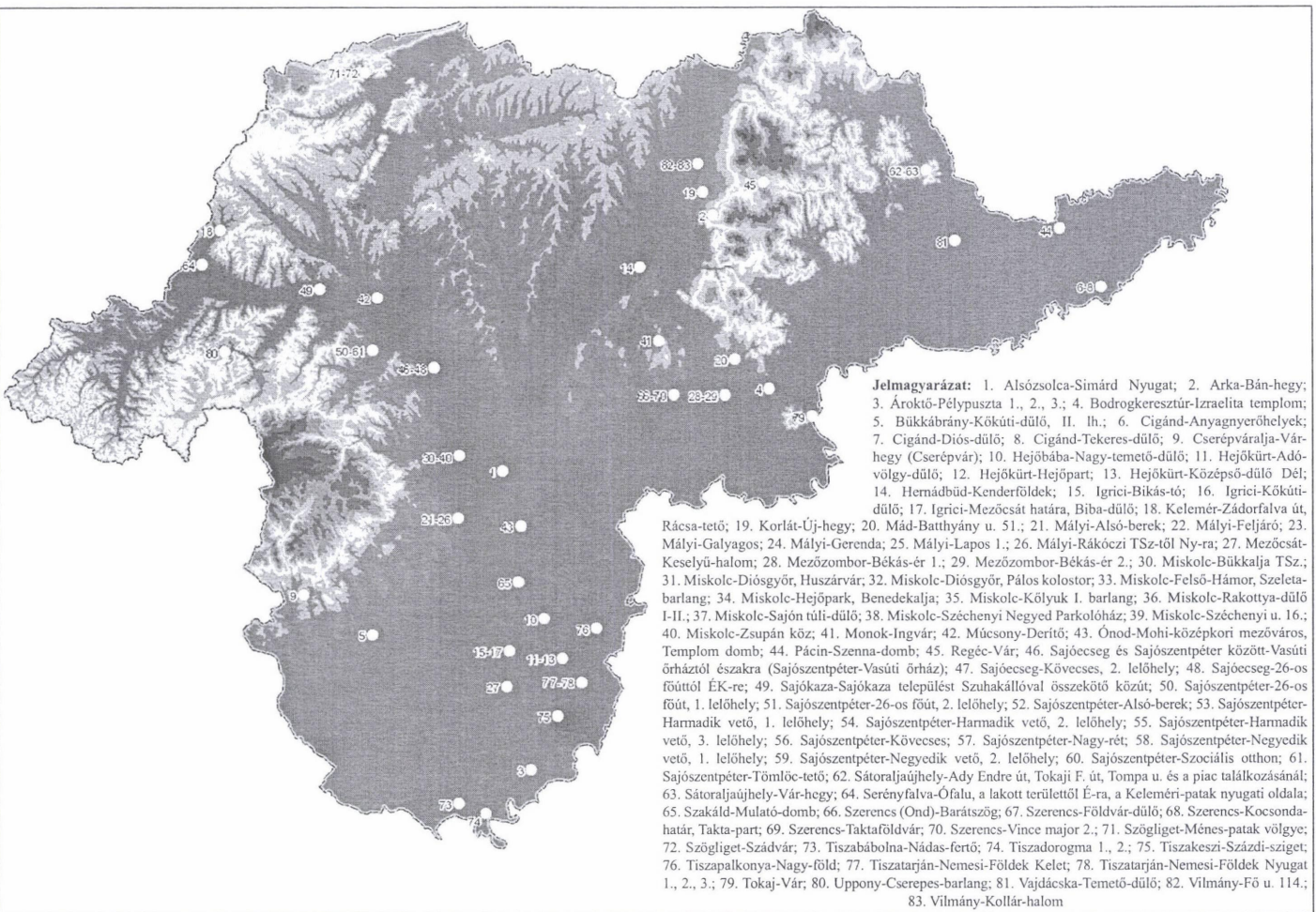
2007. július 11-én Ároktő–Igrici–Mezőcsát–Tiszabábolna–Tiszadorogma–Tiszatarján települések közötti csatornázási munkálatokhoz kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez terepbejárást végeztünk. A munkaterület közvetlenül a műút mellett húzódik. A növényzettől mentes területeken több lelőhelyet sikerült azonosítani, így a Nemesi-Földek Kelet császárkori lelőhelyet is.

Lengyel György

Tokaj-Vár

Remélhetőleg egy hosszú távú projekt első lépéseként 2007-ben megkezdődött a tokaji Rákóczi-vár alaprajz-hitelesítő ásatása. A feltárás 2007. augusztus 24-től november 15-ig tartott. Az eddig kutatatlan és pontosan nem azonosított várnak kulcsfontosságú épületeit sikerült megtalálnunk. Azonosítani tudtuk a forrásokban „Vasaló-bástya”-ként emlegetett 27x17 m-es ötszög alakú ágyútornyot, a belső vár egyik sarokrondelláját, minden valószínűség szerint megtaláltuk a középkori lakótorony alapjait, illetve a külső vár DNy-i bástyájának kétszintes kő ágyúkazamatáját – melyről kiderült, hogy valószínűleg egy korábbi (16. századi) ó-olasz kőbástya – melyet később beépítettek a 17. századi föld-fa szerkezetes bástyába, ágyúkazamataként.

Makoldi Miklós Zsombor

Uppony-Cserepes-barlang

A barlangot barlangászok találták. Az üreg bejáratának kiásása során őskori cserépdarabok kerültek elő. A leletek kora a Bükk kultúra edénytipusának töredékei alapján a középső neolitikum. A helyszíni szemlére 2007. április 6-án került sor.

Lengyel György

Vajdác-ska-Temető-dűlő

2007. május 26-án helyszíni szemlét végeztem Vajdác-ska település D-i végén, a temető dűlőben, ahol egy É–D-i dombvonulat D-i lábán található, kis felszíni leletsűrűséget mutató, őskori kerámia által jelzett régészeti lelőhelyet találtam.

A leleteket sarjádó vetésben figyeltem meg. A régészeti lelőhely É-i felét a mai település házai részben már elpusztították. A régészeti lelőhely megmaradt D-i felének kiterjedése 100x70 m. A leleteket a miskolci Herman Ottó Múzeumban helyeztem el.

Pusztai Tamás

Vilmány-Fő u. 114.

Kiss Nándorné értesítette a múzeumot leletek előkerüléséről.

A helyszíni szemlét Hajdú Istvánnal végeztem 2007. április 16-án. A sírmélység –80 cm. A leleteket a megtalálók már kivették és átadták, így egy fekete urna cserepeit, egy füles tál darabjait, egy ép kis füles bögrét és három darab bronz hajkarikát, s a hamvakat. A sírlelet annak a temetőnek a 2. sírja, melynek 1. sírját 2003-ban már ismertettük a Herman Ottó Múzeum Évkönyvében (HOMÉ, XLII/2003., 69–84. old.). A leletek a pilinyi kultúrába taroznak.

B. Hellebrandt Magdolna

Vilmány-Kollár-halom

Vilmány-Fő u. 114. helyszíni szemléje után 2007. április 16-án Hajdú Istvánnal megtekintettük a Kollár-halmot is, ahol újabb egy kb. 1,2x1,2 m beásást találtunk, aljából késő bronzkori-kora vaskori cserepeket, egy kettőskónikus orsógombot és örlőkődarabokat vettünk ki. Ez a leletanyag megegyezik az innen É–K-re lévő 3. lelőhely anyagával. A beásás mélysége végül 1,4 m, gyakorlatilag ennyivel töltötték fel a dombot, amikor leválasztották a tőle K-re lévő földsváttól és annak leletanyaga került a halomra magasztásként.

B. Hellebrandt Magdolna

Összeállította: Hajdú Melinda